
Risiko som begrep og utfordring i helsevesenet

ARTIKKEL

SKOLBEKKEN J-A

Sammendrag

I den medisinske litteraturen har man siden midten av 1960-tallet hatt en epidemisk økning i bruken av ordet risiko. Dette skjer parallelt med at medisinsens fokus i stadig større grad flyttes fra syke til friske individer. Ordets betydning har endret seg gjennom vårt århundre. Det har i dag en ideologisk forankring i kampen for folkehelsen, og tjener en viktig funksjon i legitimeringen av medisinske intervensjoner på friske mennesker. At rådgivning om risiko ikke er et spørsmål om viten versus tro, illustreres av meningsforskjellene innen og mellom ulike medisinske fagmiljøer.

Forestillinger om risikoinformasjon som tilstrekkelig betingelse for endring av levevaner, fremstår som naive i lys av psykologisk forskning. Bedret kommunikasjon gjennom bedret kommunikasjonsteknikk er mulig, men slike teknikker gir likevel ikke svaret på hvordan vi best skal forholde oss til risiko. Kunnskap om risiko er ikke nødvendigvis helsefremmende, den kan tvertimot virke sykliggjørende. Overdiagnostisering og overbehandling er uønskede konsekvenser som reiser spørsmål vedrørende helsevesenets ressursbruk. Det sterke søkelys på risiko gjør det også betimelig å spørre om vektleggingen av det negative aspekt egentlig er et blindspor på veien til helse.

Publisert: 20. september 1996. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2025. Lastet ned fra tidsskriftet.no 19. desember 2025.